

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15 червня 2022 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №11 від 30.06.2022 р.)*

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 261 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

яким буде наповнена гра. Пропонуємо класифікувати ігрові технології та методи залежно від їх цільового призначення, тобто залежно від того, яка компетенція знаходиться в фокусі тієї чи іншої гри. З огляду на цей критерій виокремлюємо такі ігрові технології і методи: 1) ігри, що сприяють формуванню мовної компетенції; 2) ігри, що спрямовані на формування комунікативної компетенції; 3) ігри, що орієнтовані на розвиток соціокультурної компетенції; 4) ігри, що сприяють формуванню професійнодіяльній компетенції. Кожна з визначених груп має різні варіанти реалізації. Розглянемо кожну з груп окремо.

Ігри, що сприяють формуванню мовної компетенції інофонів, можна поділити на підвиди (залежно від того, що знаходиться в фокусі формування): 1) ігри, основна мета яких – опрацювання фонетики, графіки та орфографії («пошук зниклої букви», «віднайди звукову пару» «знайди помилку», «дешифрування»); 2) ігри, спрямовані на опрацювання морфеміки та словотвору (гри, спрямовані на формування навичок сприйняття, «збери слово», «знайди зайве», «продовжи рядок», «поділи слова на групи за словотворчими моделями», гра «заповни пропуск»); 3) ігри, орієнтовані на опрацювання лексики (кросворди, складання кластерів, «знайди пару»); 4) ігри, спрямовані на вироблення вмінь усвідомлювати та розуміти граматичний і структурний склад речення, здійснювати побудови та трансформацію речень («доповни речення», «зміни речення», «склади речення за моделлю», «підхопи фразу»).

Ігри, спрямовані на формування комунікативної компетенції, реалізуються такими формами: рольові ігри, круглі столи, презентації, складання сінквейнів, метод брейнстормінгу. Досить продуктивною на заняттях з української мови як іноземної є гра, в основі якої метод «фішбоун»: відповідно до цього методу інофони мають прочитати текст, зрозуміти його, а потім намалювати скелет риби, де голова – основна тема тексту, скелет - основні події / основні положення / причини та наслідки (тут можуть бути різні варіанти), хвіст - основна думка тексту / висновки.

Оскільки повноцінне опанування будь-якою іноземною мовою неможливе без формування соціокультурної компетенції, то на заняттях з української мови як іноземної обов'язковими є ігри, спрямовані на розвиток соціокультурної компетенції. Серед таких ігор досить часто використовують такі: назви свято, зображене на малюнку, назви основні традиції його святкування; добери синонім до фразеологізму; поєднай синонімічні / антонімічні фразеологізми. Досить ефективними на заняттях з інофонами є ігри, в основі яких різні види роботи з прецедентними феноменами, наприклад: поєднати прецедентне ім'я з узагальненою характеристикою, відновити лексичну структуру прецедентного феномена, дібрати прецедентний феномен, що характеризує подану ситуацію, знайти в тексті прецедентний феномен і пояснити його значення, продовжити речення, розкривши зміст прецедентного феномена, вжитого у його складі, скласти речення, до складу яких входили б подані прецедентні феномени.

Ігри, що сприяють формуванню професійнодіяльній компетенції, активно впроваджують на основному та просунутому етапах вивчення мови

ЛЕВАНДОВСЬКА Ганна Вікторівна

ОСОБЛИВОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ПОНЯТТЯ «ГЕРОЙ» ТА «ГЕРОЇЧНЕ» У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМИ – МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Одним із засобів патріотичного та національного виховання підростаючого покоління є книжка. Під час розвитку художнього мислення, емоцій та фантазії дитини, здійснює вплив на почуття та пізнання, дає можливість пережити те, що неможливо пережити у реальності.

Ми сконцентрували свою увагу на героїко-патріотичному вихованні, тому що для усвідомлення патріотичних почуттів під час виховання молодших школярів оптимальним засобом розвитку є образ героя як носія героїзму. Тільки під час вчителя та батьків можна змінити сучасний стан героїко-патріотичного виховання.

Нами було проведено дослідження з метою аналізу сучасного стану знань про героя, якими володіють учні початкової школи та студенти факультету початкового навчання.

Поняття „герой” має багато значень. А за основну ми взяли таке що герой –це видатна своїми здібностями і діяльністю людина, що виявляє відвагу, самовідданість і хоробрість у бою і в труді.

У літературі, також, „героїчне”– це утвердження засобами художнього слова духовної величі людини, зображення і поетизація її мужності і самовідданості в ім'я ідеалів справедливості і високої моралі.”

„Учені визначають три вікових етапи у формуванні національної самосвідомості. „Перший – 6-10 років, другий – 11-15, третій – 16-17 років. Найінтенсивніше відбувається формування національної самосвідомості в середньому шкільному віці, в період активної соціалізації особистості.” На основі знань з історії літератури в підлітка формується усвідомлення своєї особистої належності до національної спільноти. Якщо в початкових класах діти через казки, оповідання, поетичні твори пізнають край, де вони живуть, свою Батьківщину-Україну, дізнаються, звідки вони походять, до якого народу належать, то в середніх класах учні поглиблюють свої знання.

У кожної дитини є свій герой. Для деякого це персонаж мультфільму, для іншого – спортсмен. А для когось це загальноновизнаний, національний герой. Одним з завдань дослідження було: з'ясувати, хто є героєм для сучасних дітей. Нами було проведено анкетування учнів 3 класів. Їм було поставлено два запитання: „Хто такий герой?” та „Яких героїв ви знаєте?” Аналізуючи результати анкетування, ми помітили, що тільки 15% дітей можуть дати одне чітке визначення поняттю „герой”, 85% не можуть визначитись з відповіддю. Ось приклад вдалої відповіді: „Герой – це та людина, яка прославилася на весь світ, зробивши якийсь добрий вчинок для людей.” Усі діти вважають, що герой

повинен бути доброю, мужньою, чемною, сильною людиною. За рейтингом серед дитячої аудиторії найпопулярнішими є такі герої: військовий – 20%, пожежник – 19%, лікар – 17%, Гаррі Поттер – 13% та інші.

Усі діти хочуть бути схожими на цих героїв, вони вважають їх своїми кумирами. Але жодна дитина не назвала своїм героєм якогось відомого воїна, полководця. На нашу думку це сталося тому що зараз мало уваги приділяється вихованню дітей на прикладі відомих героїв, вони майже не читають творів про героїв, про славні давні часи.

Під час роботи з учнями та студентами нами було дібрано твори художньої літератури, у яких розповідається про подвиги козаків, відчайдушних воїнів та героїв.

Методика роботи з такими творами передбачає проведення бесід з дітьми, в яких потрібно підводити їх до розуміння тих критеріїв, спираючись на які вони зможуть правильно зрозуміти й оцінити самого героя, та його вчинки. У бесіді з учнями слід ставити перед ними запитання, які спонукають замислитися над мотивами поведінки героя. Особливо важливо вказати на ті моральні якості, які впливають з його вчинків. Наприклад, герой здійснює вчинок, пов'язаний з безпосередньою небезпекою. Що ним керує: сміливість, хвалькуватість, бажання показати себе? У першому випадку можна наслідувати героя, в інших – ні. І якщо учень бачить тільки вчинок не враховуючи мотивів, моральних якостей, які в ньому проявились, то він буде сліпо наслідувати героя.

І тому ми вважаємо, що під час підготовки майбутніх вчителів початкових класів доцільно ввести спецкурс «Методика роботи з творами героїко-патріотичної тематики на уроках читання у початковій школі».

Цей спецкурс розрахований на один навчальний модуль. і він складається з 6 лекцій та 10 практичних та семінарських занять, і 22 годин самостійної роботи. Під час часткової апробації, цікавою для студентів виявилася тема «Дитяча література як засіб героїко-патріотичного виховання учнів», під час вивчення якої майбутні вчителі мають можливість ознайомитися з жанровим різноманіттям художньої літератури героїко-патріотичної тематики.

Дослідно-експериментальна робота дає змогу сказати, що навчально-виховний процес у загальноосвітній і вищій школі має орієнтуватися на розв'язання найактуальніших для нашої держави завдань і спрямовувати свої зусилля на формування у молоді національної гордості, національної гідності і самосвідомості, на усвідомлення того, що успіх і сила цілковито залежать від співпраці. Проведене анкетне опитування молодших школярів, студентів різних ВНЗ дають підстави стверджувати, що кожна молода людина намагається проаналізувати кожне явище, висловити власну позицію, прагне з'ясувати мотиви поведінки людей, що наважуються на героїчний вчинок. Це неодмінно треба взяти до уваги у виховному процесі вищої школи. Адже героїко-патріотичне виховання – це складний педагогічний процес, який залежить від особистості педагога, його сформованої національної свідомості, педагогічної майстерності, ерудиції. Героїко-патріотичне виховання повинно стати основою

педагогічного процесу у вищих навчальних закладах, природно впливаючи на всі його напрямки.

ЛЕГЕЗА Євген Олександрович

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ У СФЕРІ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зміни в організації роботи є ознаками змін у культурі, що демонструють відданість організації або підприємства клієнтові. Зміна культури є видимою, коли покращується рівень обслуговування, ліквідовано дублювання, зменшено помилки, пілотні проекти ведуться за участю громадян і, нарешті, процеси постійно вдосконалюються.

Завдання (цілі) Service Ottawa на 2012–2014 рр. зосереджуються на громадянах і персоналі: 1) покращуючи задоволеність громадян/клієнтів, покращити досвід і взаємодію громадян і персоналу щодо послуг міста; 2) покращуючи виконавчу (операційну) здатність, покращити ефективність і результативність процесу надання послуг для досягнення рівня обслуговування, який схвалений Радою і чітко донесений до громадян і персоналу; 3) покращуючи зацікавленість працівників, покращити загальну задоволеність персоналу, який надає і підтримує послуги міста («Дорожня карта з підвищення якості послуг у м. Оттава 2012–2014 рр.»).

Доцільно визначити основні атрибути культури досконалості у наданні публічних послуг: 1. Прихильність до високої якості обслуговування – публічні службовці та керівники чітко зорієнтовані на високу якість в обслуговуванні громадян та клієнтів і задоволення їхніх потреб незалежно від каналу надання послуг та місцезнаходження; 2. Громадянин/клієнт у центрі уваги – публічні службовці та керівники забезпечують зорієнтованість усіх рішень на досягнення інтересів громадянина/клієнта (зовнішнього або внутрішнього); відбувається постійне вдосконалення програм та механізмів залучення зацікавлених сторін; 3. Постійне підвищення якості обслуговування – публічні службовці та керівники забезпечують перманентне покращення якості та своєчасності обслуговування громадян/клієнтів, а також партнерів шляхом прогнозування та адаптації до потреб; 4. Інноваційне організаційне середовище – публічні службовці та керівники забезпечують інноваційний підхід і співпрацю для досягнення бажаних результатів, а також мають відповідні інструменти, ресурси та організаційну підтримку для діяльності; 5. Включеність/ емоційна залученість персоналу (engagement) – кожен зі службовців відіграє вирішальну роль в успіху організації, керівникам необхідно досягнути/забезпечити інтегрованість та продуктивність кожного співробітника на сто відсотків у процесі надання послуг; 6. Підтримуюче лідерство – необхідно забезпечити розвиток лідерства на всіх організаційних рівнях.